

Projekt

Prezydenta Miasta Zabrze

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA ZABRZE**

z dnia 2026 r.

**w sprawie przyjęcia apelu do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, dotyczącego konieczności
pilnych zmian w systemie pieczy zastępczej**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn.zm.), na wniosek Prezydenta Miasta Zabrze

uchwala się, co następuje:

§ 1. Rada Miasta Zabrze popiera stanowisko wyrażone w Uchwale Nr XXVI/281/26 Rady Miasta Piekary Śląskie z dnia 29 stycznia 2026 r. w sprawie przyjęcia apelu do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącego konieczności pilnych, systemowych zmian w funkcjonowaniu pieczy zastępczej. W związku z tym Miasto Zabrze przyjmuje apel do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie pilnych, systemowych zmian w funkcjonowaniu pieczy zastępczej, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Apel wyraża stanowisko Rady Miasta Zabrze jako organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego – miasta na prawach powiatu w województwie śląskim, w zakresie konieczności podjęcia działań legislacyjnych, organizacyjnych i finansowych zmierzających do poprawy sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz warunków realizacji tych zadań przez jednostki samorządu terytorialnego.

§ 3. Zobowiązuje się Prezydenta Miasta Zabrze do przekazania apelu Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Wojewodzie Śląskiemu, Marszałkowi Województwa Śląskiego, posłom z województwa śląskiego oraz organom stanowiącym powiatów i miast na prawach powiatu województwa śląskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały nr

Rady Miasta Zabrze

z dnia.....2026 r.

Apel Rady Miasta Zabrze do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie pilnych zmian w systemie pieczy zastępczej

Rada Miasta Zabrze zwraca się z apelem o podjęcie pilnych i kompleksowych działań na rzecz reformy systemu pieczy zastępczej w Polsce.

Od wielu lat można zaobserwować w naszym kraju narastający kryzys pieczy zastępczej, który przejawia się znacznym spadkiem liczby rodzin zastępczych, przeciążeniem placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz niedostosowaniem obowiązujących rozwiązań prawnych i organizacyjnych do rzeczywistych potrzeb dzieci. Brak skutecznych rozwiązań systemowych prowadzi do pogłębiania się problemów organizacyjnych, kadrowych i finansowych, a w konsekwencji ogranicza możliwość zapewnienia dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej bezpieczeństwa, stabilności oraz właściwych warunków rozwoju.

Rada Miasta Zabrze wskazuje na konieczność wprowadzenia zmian legislacyjnych umożliwiających racjonalne gospodarowanie miejscami w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności poprzez umożliwienie skreślania z list wychowanków dzieci umieszczonych w innych publicznych placówkach całodobowych, takich jak młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii czy specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze. Obecny stan prawny prowadzi do sytuacji, w której jedno dziecko formalnie zajmuje miejsca w dwóch różnych instytucjach, co ogranicza dostępność opieki dla dzieci faktycznie jej potrzebujących.

Jednocześnie niezbędne jest rozwijanie sieci regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz tworzenie placówek o profilu specjalistyczno-terapeutycznym, które będą w stanie zapewnić adekwatne wsparcie dzieciom zmagającym się z zaburzeniami rozwojowymi, problemami zdrowotnymi, psychicznymi i emocjonalnymi. Pozwoli to na lepsze dopasowanie form pomocy do indywidualnych potrzeb wychowanków oraz na odciążenie placówek o charakterze socjalizacyjnym.

Rada Miasta Zabrze zwraca również uwagę na potrzebę zwiększenia liczby interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych dla dzieci od urodzenia do ukończenia pierwszego roku życia, co umożliwi szybszą diagnozę ich sytuacji zdrowotnej i prawnej oraz sprawniejsze przygotowanie do adopcji. Równocześnie konieczne jest tworzenie wyspecjalizowanych placówek przeznaczonych dla najmłodszych dzieci, które – mimo obowiązujących przepisów – nadal trafiają do placówek niedostosowanych do ich wieku i potrzeb rozwojowych.

Istotnym elementem systemu powinno być również zapewnienie realnego wsparcia osobom usamodzielniającym się po opuszczeniu pieczy zastępczej, w tym poprzez finansowanie mieszkań treningowych oraz dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, zwłaszcza psychiatrycznej i psychoterapeutycznej, z wykorzystaniem środków Funduszu Sprawiedliwości. Osoby te są często ofiarami wieloletnich zaniedbań i przemocy, a brak wsparcia po opuszczeniu pieczy znacząco zwiększa ryzyko ich marginalizacji społecznej.

Rada Miasta Zabrze postuluje także rozpoczęcie prac nad zmianą zasad finansowania pieczy zastępczej, w tym zwiększenie udziału środków budżetu państwa w pokrywaniu kosztów realizacji tych zadań przez samorządy, np. poprzez wprowadzenie odpowiednich mechanizmów subwencyjnych.

Niezwykle istotne jest ponadto wzmocnienie ochrony prawnej pracowników instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez nadanie wychowawcom, pedagogom, psychologom i pracownikom socjalnym statusu funkcjonariusza publicznego, a także wprowadzenie jednolitych standardów zatrudnienia uwzględniających liczbę wychowanków, ich wiek oraz poziom sprawności fizycznej i intelektualnej.

Rada Miasta Zabrze podkreśla również konieczność przyspieszenia uregulowania sytuacji prawnej dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w szczególności poprzez skrócenie procedur sądowych do maksymalnie jednego roku, co umożliwi szybsze podejmowanie decyzji dotyczących powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub jego adopcji. Rada Miasta Zabrze wyraża przekonanie, że podjęcie powyższych działań jest

niezbędne dla zapewnienia dzieciom objętym pieczą zastępczą realnej ochrony, stabilności i perspektyw na przyszłość, a także dla umożliwienia samorządom skutecznego wykonywania ich ustawowych obowiązków.

Uzasadnienie

Uchwała Rady Miasta Piekary Śląskie nr XXVI/281/26 z dnia 29 stycznia 2026 r. w sprawie przyjęcia apelu do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącego konieczności pilnych, systemowych zmian w funkcjonowaniu pieczy zastępczej porusza zagadnienia, z którymi mierzą się samorządy w Polsce. Miasto Zabrze zmaga się z identycznymi barierami systemowymi, które z uwagi na zmiany otoczenia prawnego i społecznego wymagają pilnego rozwiązania.

W Zabrze największe trudności w obszarze pieczy zastępczej dotyczą kwestii: braku wystarczającej liczby rodzin zastępczych (największą grupę osób prowadzących rodzinne domy dziecka i rodziny zastępcze stanowią osoby w wieku 50–70 lat), przeciążenia placówek opiekuńczo-wychowawczych z powodu braku miejsc w pieczy zastępczej, zajmowania miejsc w placówkach przez dzieci przebywające jednocześnie w innych placówkach całodobowych (jak MOW i MOS) braku placówek o profilu specjalistyczno-terapeutycznym dla dzieci ze szczególnymi potrzebami, niewystarczającej liczby interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych dla najmłodszych dzieci, przedłużających się procedur sądowych i adopcyjnych, braku wystarczającego wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy oraz niewystarczającego dofinansowanie tego zadania ze środków budżetu państwa, co prowadzi do wzrostu obciążenia finansowego budżetu miasta.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest zasadne.